

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Technologie bij tanteLouise: nooit meer voor een gesloten deur

‘Als mijn moeder aan de wandel gaat, komt ze nooit meer ergens voor een gesloten deur. Ze kan haar woning uit, naar buiten de loopbruggen op. Via de lift kan ze de grote binnentuin in. Alles is buiten: de kapper, het winkeltje, alles. Net als vroeger in de straat. Wil ze een drankje nemen in het restaurant of een ijsje halen in het winkeltje – betalen gaat automatisch van haar rekening. En vindt ze haar weg terug niet zelf, dan kan ze elke willekeurige deur in. Degene daarachter zal haar begripvol terugbrengen.’

Wilma Rens is mantelzorger en voorzitter van de Cliëntenraad van de nieuwste locatie van tanteLouise: Hof van Nassau in het Brabantse Steenberg. In november 2018 is het pand in gebruik genomen. Prachtig gelegen aan de haven, haast in Zeeland. Er wonen 120 cliënten, waarvan 96 met dementie en 24 met een somatische zorgvraag. De website roemt de uitgesproken visie en ondersteuning door moderne technologie. En dan overdrijft de organisatie niet: de positieve ervaringen op locatie Vissershaven krijgen hier een breder vervolg. Wilma vertelt dat de Cliëntenraad eerst op Vissershaven is gaan kijken om een idee te krijgen van de mogelijkheden en effecten. Zij zijn niet de enigen die daar de afgelopen tijd hun licht opstaken: de leefcirkels met bijbehorende GPS-polsbandjes zorgden voor een haast te grote toestroom van belangstellenden.

Visie eerst

TanteLouise zet technologie in om de warme, menselijke zorg te verbeteren en vergemakkelijken. Nooit komt de techniek in plaats van menselijk handelen, zij is altijd aanvullend óp. En alles begint met een droom. Innovatie-adviseur Matthieu Arendse schetst hoe je aanvankelijk net doet of er geen wetten of budgetten zijn: ‘Begin met wat je wilt bereiken, met een zorgvisie. Hoe wil je zorg verlenen? Wat kom je tegen in het zorgproces – welke “drempels”, welke “glijbanen”? Misschien zie je dan gesloten deuren maar ook cliënten die opbloeien tijdens een wandelingetje. Hoe kun je bereiken dat ze vaker stralen? Verklein die droom vervolgens tot iets realiseerbaars. Maar begin niet bij die technische gadgets. Dan wordt het niks.’

Milou Quist is active ageing-verpleegkundige en gaat de cliënten op de nieuwe locatie begeleiden bij het gebruiken van de technologie. ‘Onze visie “Leven in vrijheid” houdt in dat we iemands vrijheid pas inperken bij aantoonbare risico’s. En dus niet bij alle denkbare risico’s.’ Ze onderstreept dat het cruciaal is om alle medewerkers te betrekken bij het formuleren van zo’n visie. ‘Wij hadden allerlei werkgroepen, ik zat in de zorgwerkgroep. Als iedereen mee kan praten, krijg je draagvlak. Dan gaat de visie leven en krijgt ze een meerwaarde.’

Toegepaste technologie op Hof van Nassau:

- **Leefcirkels met polszenders** op basis van vier verschillende vrijheidsgraden. De ene cliënt heeft door middel van zijn zendertje meer vrijheid dan de andere. Zo kan iemand met vrijheidsgraad 1 niet verder dan het eigen appartement en de huiskamer en iemand met vrijheidsgraad 4 ook de openbare weg op – zij het voorzien van GPS-tracker. Dit systeem is dynamisch: iemand kan tijdelijk een andere vrijheidsgraad krijgen, bijvoorbeeld wanneer zijn zelfstandigheid tijdelijk minder is, maar hij de volgende dag weer meer aan kan.
- **Bakentechnologie.** Als een cliënt op zijn alarmknop drukt, kan de verzorging zien waar in het complex iemand is. Dit door middel van diverse ‘bakens’ aan plafonds etcetera, die werken als GPS-masten.
- **Bewegingsmelders.** De nachtdienst krijgt een seintje als iemand uit bed gaat of valt.
- **Deur open sensor.** Nachtdienst krijgt een seintje als iemand in de nacht de deur van zijn slaapkamer open doet.
- **Optische sensoren.** Mogelijkheid om in nachtdienst beeldcontact te hebben met cliënt. Zo kan de verzorging sneller inschatten wat er aan de hand is, zonder erheen te hoeven lopen.
- **Akoestische sensoren.** Ongewone of ongewoon luide geluiden (zoals roepen) kunnen tot een alarm leiden. Met dit gevoelige systeem wordt op dit moment ervaring opgedaan.
- Tillift zonder wieltjes, ergonomisch beter verantwoord en ruimtebesparend.
- Experiment in één woning waarbij met sensoren onder de vloer iemands looppatroon in kaart wordt gebracht. Wellicht zinvol bij valpreventie.

Sleutelwoord: overleg

Natuurlijk wil niet elke cliënt gebruikmaken van dezelfde middelen. Overleg is het sleutelwoord. De afweging tussen vrijheid, privacy en veiligheid kan voor iedereen anders liggen. Wilma vertelt dat de afspraken met de familie bijzonder zorgvuldig gemaakt worden: ‘Het gaat om die communicatie, dat is het aller-allerbelangrijkste. Het overleg tussen familie, contactverzorgende en mantelzorger verloopt hier heel goed.’

Matthieu vult aan: ‘Daarbij gaat het erom dat je steeds de cliëntenbeleving in het oog houdt. Ken je cliënt. Het gaat niet om een welles-nietes-gesprek, maar om wat iets voor de cliënt doet. Misschien vindt de familie dat iemand vrijheidsgraad 3 aan kan en heeft de verzorging daar twijfels over, of andersom. Daarover moet je heel goed praten.’

Vrijheid aanleren

Milou vertelt dat de teams op deze nieuwe locatie nog vooral bezig zijn met het leren kennen van hun cliënten. ‘Pas als je de bewoners goed kent, kun je de technologie optimaal benutten. Dan weet je wat er geschikt is voor wie.’ Zodra de binnentuin af is, gaat ze via de methode ‘foutloos leren’ aan de slag zodat de mensen zelfstandig hun weg kunnen vinden. Welke route neem je naar het winkeltje, hoe werkt de lift? Ook voor dit leerproces moet ze de cliënten goed kennen. ‘In algemene zin gaat het erom dat er tijdens het aanleren geen fouten gemaakt mogen worden. Want daarvan leert iemand met dementie niet meer. Integendeel: hij onthoudt de fout. Je kunt dus niet bij een vergissing zeggen dat het de volgende keer anders moet.’

Ook de medewerkers gaan door een leerproces. Matthieu: ‘En dan gaat het niet zozeer om het gebruik van een sensor of smartphone. Het gaat om de manier van werken. Die moet je je eigen maken. Werken vanuit de visie van “leven in vrijheid”, met alle interventies die je daarvoor kunt gebruiken. Je steeds afvragen waaróm je iets zo doet. Je werkwijze omvormen kan best moeilijk zijn.’ Milou beaamt dit: ‘We moeten leren loslaten. Dat is echt een denkomslag. We zijn zó gewend onze bewoners altijd binnen ons gezichtsveld te hebben. Dat is nu anders. We gaan echt vanuit dat vrijheidsbesef werken nu.’ Ze geeft een voorbeeld: ‘Tijdens een zorgsimulatie zette iemand me in een rolstoel ergens zo maar neer, terwijl ik dat helemaal niet wilde. Dat zet je aan het denken over vrijheid.’

Minister Hugo de Jonge (VWS) op bezoek bij tanteLouise

Tijdens de E-healthweek 2019 ging minister Hugo de

Jonge van het ministerie van VWS op bezoek bij tanteLouise. Daar zag hij hoe de organisatie de GPS-polsbandjes gebruikt. De Jonge: 'Ik ben onder de indruk geraakt van hoe tanteLouise mensen met soms al vergevorderde dementieklachten in staat stellen om zoveel als mogelijk zelf hun leven in te richten. Slimme "horloges" ontsluiten de juiste deuren voor hen, brengen ze op de juiste plek en maken dat ze – als ze te lang wegblijven – opgevangen worden door buurtbewoners tot ze weer worden teruggebracht naar het verpleeghuis. De vrijheid om te gaan en te staan waar je wilt en de zekerheid dat het veilig is waar je ook gaat. Dat maakt van een verpleeghuis ook echt een thuis.'

- [Bekijk de video van tanteLouise over het GPS-systeem](#)

Waarom voorop?

Bij Hof van Nassau vallen nog weinig concrete resultaten te melden, des te meer op Visserhaven: 'Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat meer bewegingsvrijheid het ziekteverloop vertraagt en medicatiegebruik vermindert', weet Matthieu. Wilma meent dat een actiever leven overdag ook een gezonder dag-nacht-ritme bevordert. Los van deze effecten, dient technologie ook een ander doel, vertelt Matthieu. 'De inzet van techniek ondersteunt onze medewerkers, ook als er minder arbeidskrachten beschikbaar zijn, nu en in de toekomst.' Milou ziet de technologische middelen uitdrukkelijk als een hulpmiddel van de verpleging en verzorging. 'En wij blijven als mens nadenken.'

Bedrijfseconomisch waren de technologische toepassingen een verantwoorde investering. Bij de nieuwbouwlocatie Hof van Nassau is van meet af aan rekening gehouden met de randvoorwaarden. Dit gold ook bij Vissershaven. Voor de overige locaties inventariseert een student Mens en Techniek momenteel wat technisch nodig is om de visie ‘Leven in vrijheid’ overal door te voeren.

De innovatie-manager van tanteLouise ziet het als taak van zijn organisatie om voorop te lopen bij zorginnovaties: ‘Niet omdat we dat zo graag willen, maar als noodzakelijke energie om ook in de toekomst goede zorg te kunnen blijven leveren.’

Door: Linda van Ingen

Meer weten

- [Bekijk de video van tanteLouise over het GPS-systeem](#)
- Lees ook het verslag over de workshop die tanteLouise samen met Vivent gaf over GPS tijdens het congres Thuis in het Verpleeghuis in 2018
- Bezoek de [website van tanteLouise](#)

tags:

Vastgoed (25)

thema's:

Gebruik van hulpbronnen (176), Technologie (169)